

พัฒนาการเศรษฐกิจที่รุดหน้าของเวียดนามในขณะนี้ ทำให้หลายฝ่ายคาดว่าเวียดนามจะมีระดับการพัฒนาที่ทัดเทียมไทยในเวลาอีกไม่นาน เพราะได้รับการลงทุนจากต่างชาติเป็นจำนวนมาก กำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน สินค้าส่งออกหลายรายการมีมูลค่าสูง ระบายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นมากเมื่อเทียบกับช่วงสิบปีก่อน

เศรษฐกิจเวียดนามในภาพรวมมีข้อจำกัดอยู่หลายด้าน เมื่อเทียบภาวะแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจแล้วยังด้อยกว่าไทย แต่เวียดนามก็มีศักยภาพและโอกาสที่จะพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้าน รัฐบาลกำลังส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง การเพิ่มมูลค่าและหาประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล ได้แก่ การประมง การเดินเรือ การท่องเที่ยว น้ำมัน และแก๊สธรรมชาติ

บทบาทของภาครัฐยังมีอยู่ในระดับสูง ขณะที่ภาคชนไม่เข้มแข็ง ขาดการสะสมเงินทุนและประสบการณ์ในการบริหารองค์กรสมัยใหม่ โอกาสเข้าถึงบริการสินเชื่อมีข้อจำกัด พัฒนาการทางเศรษฐกิจจึงขึ้นอยู่กับบทบาทของต่างชาติเป็นสำคัญ และรัฐจะยังคงมีบทบาทมากเช่นนี้ต่อไปอีกในอีกหลายปีข้างหน้า เพราะรัฐเพิ่งเปิดโอกาสให้กิจการของเอกชนมีความเท่าเทียมกับรัฐวิสาหกิจ และบริษัทของต่างชาติเมื่อไม่นานมานี้

การส่งออกสินค้าสำคัญหลายรายการของเวียดนาม มีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มการส่งออกได้ในอัตราที่สูงกว่าการส่งออกสินค้าของโลกในหมวดนั้น ๆ ส่วนสินค้าส่งออกสำคัญของไทยในระยะหลัง มีการขยายตัวช้ากว่าการส่งออกสินค้าของโลก เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า น้ำตาล เนื้อสัตว์ แต่ก็ยังมีหลายรายการที่ขยายตัวสูงกว่าการส่งออกของโลก เช่น หมวดพลาสติก ยางรถยนต์ ด้ายและผ้าฝืน เครื่องจักรและชิ้นส่วน ยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นต้น ในระยะ 3-4 ปีมานี้ ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐได้ลดค่าอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การส่งออกของไทยและเวียดนามชะลอตัว แต่เวียดนามยังมีข้อได้เปรียบ เนื่องจากได้ทำความตกลงการค้าทวิภาคีกับสหรัฐตั้งแต่ปี 2544 ทำให้สหรัฐเป็นตลาดใหญ่ที่สุดของเวียดนาม

คณะผู้วิจัยเห็นว่ามีโอกาสที่ไทยกับเวียดนามจะเป็นหุ้นส่วนการค้าและการลงทุนร่วมกันได้ โดยเฉพาะในหมวดอุตสาหกรรมชั้นกลางน้ำ (เช่น สิ่งทอ) การแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหารต่าง ๆ ซึ่งไทยสามารถผลิตได้คุณภาพมาตรฐานระดับโลกในปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า เวียดนามเพิ่งอยู่ในขั้นเริ่มต้นของการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ ปัจจุบันมีการแปรรูปน้อยมาก จึงทำให้มีมูลค่าเพิ่มไม่มาก

คณะผู้วิจัยเห็นว่า รัฐบาลต้องมีแผนการค้าและการลงทุนในภูมิภาคนี้ โดยให้เป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญระดับชาติ ในระยะสั้นต้องมีการรวบรวมข้อมูล และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน การแต่งตั้งคณะผู้แทนทางการค้า เพื่อทำหน้าที่เจรจากับเจ้าหน้าที่ระดับสูง เพื่อช่วยลดอุปสรรคการค้าและการลงทุนของไทยในประเทศภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนนักลงทุนไทยในต่างประเทศ ซึ่งนอกจากผลประโยชน์ทางการค้าที่ไทยและคู่ค้าจะได้ร่วมกันแล้ว การสร้างงานในประเทศนั้น ๆ จะช่วยลดปัญหาแรงงานต่างชาติอพยพเข้ามาในระยะยาวอีกด้วย

ในระยะยาวรัฐควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเป็นองค์กรอิสระเพื่อปกป้องการค้าและการลงทุนของไทย ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล ประเมินอุปสรรคและข้อจำกัดทางการค้าการลงทุนระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้า รายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละปี เสนอความเห็นรวมทั้งการกำหนดท่าทีของไทยต่อรัฐสภา เผยแพร่ข้อมูล การศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการค้าการลงทุนของไทยต่อสาธารณชน และเปิดรับข้อมูลปัญหาจากประชาชนและนักลงทุนโดยทั่วไป ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรในลักษณะเช่นนี้จะต้องมีการศึกษาต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการประเมินผลการดำเนินของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน การศึกษาความคุ้มค่าของมาตรการส่งเสริมต่าง ๆ เทียบกับรายรับภาษีของรัฐบาลอันควรจะได้ นอกจากนี้รัฐควรสำรวจความคิดเห็น ภาวะประกอบการ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่นักลงทุนไทยไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลการตัดสินใจของนักลงทุนไทย และเป็นแนวทางให้ภาครัฐสำหรับการช่วยเหลือในการเจรจาและสนับสนุนในอนาคต

At present, a progress development of Vietnamese economy has been expected that will be soon the same level as of Thailand because of a huge inflow of foreign direct investment, under the process of infrastructure improving, higher many export values, and a significant increase in per capita income.

In regard to business environment, Vietnamese economy in macro level is still unable to compete with Thailand. But it has plenty capacities and opportunities to develop in several sectors in the future. The government is now promoting investment in high technology industries, and seeking in more value-added and benefits from ocean resources, such as fishery, sea transport, tourism, petroleum and natural gas.

In fact, the government has played a major role in the economic development. Meanwhile the private sectors lack capitals, experiences of modern management, limitations of loan access. Therefore, the economy has relied mainly on foreign investors. And the government will play an important role for several years in the future since it has just allowed equity between private firms and state-owned enterprises.

Many export products of Vietnam have higher competitiveness because the export values of those products have increased in higher rate than the world exports. In the meantime, some export products of Thailand have grown at lower rate than the world export, such as clothing, shoes, sugar, and meat. However, many Thai exports have expanded more than the world export, for example, plastic in primary forms, rubber tyres, textile yarn, electrical machineries and parts, motor vehicles and parts. Recently, with a continuation of depreciated dollars, both Thai and Vietnam exports have been growing slowly. Vietnam still has a more advantage from the bilateral trade agreement with the United States since 2001, and become the largest export market.

From the authors' point of view, there is an opportunity that Thailand and Vietnam might become economic partnership, especially in intermediate stream manufacturing sector, i.e., textile industry, agricultural product and food processing which Thai production meets the world standard. By contrast, Vietnam is just in the early stage of development in those industries, as indicated by low value-added products and low level of processing.

The authors suggest that the Thai Government must have a strategic regional plan in trade and investment. In short term, it is a necessity for data collection and knowledge-based creation of neighboring countries. Our intention also includes appointing trade representatives with the purpose of the carrying out international trade negotiation in order to reduce trade and investment barriers and promote Thai investors abroad. Beside the mutual benefits from trade, this would create employment in those countries. Finally, the problem of illegal foreign labors in Thailand will be relieved in the long term.

In long term, the Thai Government should have the direct organization which is responsible for coordinating among the involved organizations. It also has a duty regarding gathering data and evaluating obstructions and limitations of trade and investment between Thailand and other countries. In addition, this organization has to propose its opinion to the parliament as well as to provide information to the public.

For further studies, it is necessary to evaluate the performance of the promoted industries compared to tax revenues loss from the investment promotion measures. In addition, the government should survey business environment including problems and obstructions faced by Thai investors. The aim is to provide information for Thai investors and the public sector to improve Thailand's trade and investment in the future.